

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 5 frt - kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.
 Egyes szám 10 kr.
HIRDETÉSEK
 5 hasábos petitcorban 7, másodsor
 6, s minden további sorért 5 kr.
NYILTTEREBEN
 petk soronként 10 kért véteket
 fel. Kincstári útjék minden egyes
 hirdetésért 30 kr. fizetendő

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi és anyagi részét
 illető minden közelemény Bátorfi
 Lejos szerkesztő-kiadó nevére
 címzetten Nagy-Kanizsára ber-
 mentve intézendők.
 Bérmentetlen levelek nem fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok vissza nem küldetnek

A nagykanizsai „Ipar-Testület”, a nagy-kanizsai Délzalai Takarékpénztári „Önszegélyző szövetséget”, a „Kotori takarékpénztár

részvény-társaság”, a „nagy-kanizsai- és galambkőnkéntes jótételező-egylet”, a „nagy-kanizsai kisednevelő egyesület”, a „nagy-kanizsai tanítói járáskör”, a „nagy-kanizsai keresztény jótékony nőegylet”, a „nagykanizsai izr. jótékony nőegylet”, a „szegények tápintézete”, a „katonai hadastyán egylet”, a „soproni kereskedelmi iparkamara” nagykanizsai külválasztmányának hivatalos lapja

HETENKINT EGYSZER, SZOMBATON MEGJELENŐ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A zalamegyei általános tanítótesztület közgyűlése.

A zalamegyei ált. tanító testület nagygyűlését f. évi augusztus hó 27-én a vármegye székhelyén Zala-Egerszegen tartotta meg. A közgyűlésen elég szép számban volt képviselve a tanítósg, mintegy 90-en, mindamellett a távolabb eső részekről Sümeg, különösen Muraköz vidékéről gyeren jelentek meg. Az egész közgyűlés lefolyta érdekes és tanulságos volt, s alik végig hallgatták azt, jóleső meglepedettséggel és úgynek jobbra fordultának és reményben távoztak el. Udvardy Ignác elnök tapintatos és buzgó vezetése, a melyet az egész közgyűlés alatt tanusított és kifejtett, méltó elismerést érdemel.

A közgyűlést megelőzőleg aug. 26 án délután előértekezlet tartott, melyen az indítványok s egyéb a közgyűlést előkészítő ügyek terjesztettek elő és beszéltettek meg. Ezt azután ismerkedési estély követte, hol a tanítósg vídám hangulatban volt együtt a késő órákig. Másnap 27-én reggel 9 órakor venisancet tartott, amely után a közgyűlés kezdetét vette a vármegyei díszteremben. Mint vendégek jelen voltak: Mélt. Svastics Benő vármegyei al-talános tisztelt és szeretett főispánja, továbbá Nagys. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő, Körösy Sándor másod tanfelügyelő, Gózonny László megyei főjegyző. Elnök először is üdvözölte főispán ur Oméltóságát, a közgyűlésen a tanügy iránti lelkesedése s a néprevelés érdekében szives volt megjeleni. Főispán ur Oméltósága lelkes szavakkal biztosította a megyei tanítósgot, hogy mindig szivesen és örömmel teszi, ha a tanügy és tanítósg érdekeinek előmozdítása

szempontjából valamit tehet, s azért vármegyéje tanítósgának működését szeretettel és érdeklél kísérté mindíg, mert a kultura fejlesztése támogatása első feladata mindíg egy megye kormányzásánál s első sorban legtöbb figyelmet érdemel.

Ez a tudat vezérelte most is őt ide, s működésünkre az Ég áldását kéri. Leikes éljenzés hangzott fel e szavakra. Ezután Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő a következő üdvözölő beszédet mondta.

„Igen tisztelt uraim!”

Egy nekem mindíg kedves, régi szokás szerint üdvözölöm én is önöket uraim, mai közgyűlésünk alkalmából. Nem a véletlen kését erre, hogy mai közgyűlésteket a vármegye, tehát a megyei tanügy központján tartják, de főleg és különösen azon magas képzetek, melyeket én a tanítótestületek egyesületi czéljairól alkotok magamnak. Aligt tagadhatni uraim, hogy a tanítóegyesületek közel harmadfél évtizedes története bizonyos mérvben megsejteti velünk a magyar tanítósg érzésének és sorsának történetét.

Nem akarom figyelmüket fárasztani uraim azon élesen körvonalozható korszakok elemzésével, melyekben a szervezkedés, önképzés a testületi együttérzés mellett nem egyszer a jogvédelem s bizonyos keserűség is alkalmas keretet talált a tanítóegyesületek szervezetében. — Ma már hála az égnek uraim, nincs okunk sem fent, sem lent, sem kűnn, sem bent elbátyázni magunkat. A hatóságok, a sajtó, a társadalom ismerik bajainkat, értik törekvésainket s méltányolják a kultura apostolságban kifejtett munkásságunkat. Ma már a tanítói közszellemnek meg van a maga társadalmi nimbusa! Ma már nem a tanító miveltaért követelünk becsu-

lést a tanítónál; kirivja ő ezt a maga tanítói egyéniségével.

Valamint az öntudat philosophiai fokozásánál elérjük az „én” tisztult képzeteket, ugy a hivatásos ember az étepályák általános határozományaitól felküzdi magát a saját egyéniségének világrendi értékéhez és je lentőségéhez. Nem mondom én uraim, hogy jobb sorsunk napja már deledőre hágott; érzem és reménylen azonban, hogy egy új korszak hasadó néjale, a megmaradt keserűségek és nélkülözések könyecppjeit, mint könnyű harmatot fogja felszívni édes, meleg sugarival. Igen tisztelt uraim! kik a Muraköz teréről, Gócsaj agyagos rögétől, a Balaton hullámaiktól, a Zala festői völgyeiről ide zárandokoltak, legyenek üdvözölve. Legyenek üdvözölve azon lélekemelő tudatún, hogy északon vagy délen, jó vagy balsorsában mindnyájan ugyanazon oltár öröktűzét ápoljuk s irtuk be odaadó egész munkánkkal Zalamegye népoktatása történetének egy újabb szép lapját. Legyenek üdvözölve az ezredik esztendő előestéjén, minden hazait eltöltő nemes felgerjedéssel, mely sebesen dobogtatja szívünket s acélozza erőinket, hogy miat magyarok és magyar tanítók méltóan töitűssük be nagy és szent hivatásunkat. Hozta Isten önöket! Áldja meg törekvéseiket! !

Ez után meleg szavakkal mondott köszönetet Tanfelügyelő ur Svastics Benő főispán urnak azért a szép társadalmi példáért, melyet megjelenésével nyújtott. A tanítótestületnek mély tiszteletéről és hálajáról őt biztosítva, azon óhájnak adott lelkes kifejezést, hogy a mindenható tegeye kormányozása alatt vármegyéjét oly nagygyá és dicsővé, mint amily szivesen és odaadással igyekezett annak szellemi felvirágozását előmozdítani.

Elnök ezután lendületes eszmékben gazdag szavakkal megnyitja a gyűlést. Majd nyomban felolvassa jelentését az egyesület 9 évi működéséről. Érdekes és tanulságos jelentése feloleli a tanító egyesületek fejlődését, munkásságát. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő elismerését és köszönetét fejezi ki elnöknek 9 évi buzgó munkásságáért; s azért jegyzőkönyvileg kéri köszönetét kifejezni, amit éljenzéssel egyhangulag elfogadott a közgyűlés.

A tárgysorozat szerint először Altman Mór n-kanizsai tagtárs felolvasta „Felméri páedagógiai rendszere” című értekezését. Felolvás komoly tanulmányozás és szép olvasottságra valló munkája elismerést érdemel. Érdekes munkája három részből áll, u. m. 1. színvakság, 2. szóvakság, 3. fogalomvakság. Mindegyik részt illusztrálja érdekes példákkal is. Elnök indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott felolvásónak. Majd Békefi Elek zala-koppányi tanító felolvasta „a tanítók és a turisták” című értekezését. Sok érdekes és a tanítósg társadalmi érdekeire fontos mozzanatokat emlit, amelyek a tanítósgnak javára válnának, ha mint turisták érintkezve más osztálybeliekkel, azok között a tanítósg bajait — anyagit és társadalmát — közölve, felkeltve az é deklódést, ügyünknek javára sokat tehetnek. De mindent csak akkor és ugy érhetők el, ha a tanítók minél tömegesebben belépnek a turista egyesületbe 2 frt tagsági díj befizetése mellett. Egyuttal felhívja a közgyűlést, hogy akik be akarnak lépni, azok jelentkezzenek ő nála. Eddig azonban eredménytelenül. A közgyűlés Elnök indítványára köszönetet szavazott felolvásónak. Következett a számvizsgáló bizottság jelentése,

amelynek nevében Balassa Benő előadja, hogy az országos tanítói árvaaház alapra kezelés alatt van a központi pénztárban 1745 frt 35 kr. A megyei tanító egyesület készpénze: 279 frt 5 kr. A számvizsgáló bizottságnak a felmentvényt a közgyűlés megadja.

Következett az indítványok tárgyalása. A jövő évi közgyűlés helyeül Budapest indítványoztatott. — Tekintve, hogy a jövő évi kiállítás alkalmával Budapesten országos tanügyi kongresszus tartatik, ennél fogva a megyei tanítósg elhatározta, egyhangulag, azon részt venni. A közgyűlésnek utolsó tárgya a tisztújítás volt. Elnök hálás köszönetét fejezi ki tisztársai nevében azon rokonszenvért és jóakaratt, amelyvel működésüket 9 évig támogatták. — Midőn ezt utólag megköszöni, kéri a közgyűlést, hogy legyenek irányában, mint közkatonára iránt ezután is oly jóakarattal és bizalommal mint eddig. — Felméri Albert tagtárs méltatta ezután a tisztikar önzetlen fáradozásait és érdemeit s kéri a közgyűlést, hogy ez jegyzőkönyvileg megörökíttessék; amit éljenzéssel egyhangulag elfogadtak. Erre a tisztikar következképp alakult meg központul Csáktornyával. Elnök: Felméri Albert tan. képviselő. Alelnökök: Pálya Mihály és Jeney Gusztáv. Főjegyző: Zrinyi Károly. Aljegyzők: Alsözghy Alajos és Paksy Győző gyak. isk. tanító, pénztárnok: Rhédey Ferencz, könyvtárnok Dékány Mihály képviselő. Központi választmányi tagok: Margitai József képviselő, Ficsker András, Polyák Mátyás és Menesey Károly. — Elnök ezután Isten áldását kérve az egyesületre megköszönte a közreműködők szives fáradozásait, a közgyűlést az

TÁRCSA.

Obelcz József halálára.

Dalra ha nyit ajkaid, repeső örömezték árja
 Gadsági a lalkúnd édeni élvézetét.
 Mérdés száradt s nyjas mosolyodra fgyelve
 Tiszta barátságunk lángtegyora valál.
 Szétröppent. Dalias alakod megtört. Mosolyod
 [jucis.
 Pótolhatlan az ur. Lételeid áldva legyen!
 BATORFI

Obelcz József.

(† 1895. szeptember 4.)
 Obelcz Józsefet mikor először meg-láttam, tisztes félelemmel néztem az ember-köszörszura: ime egy Gígász, ki hegydaraboktól dobál, ha megharagszik!
 Hlyenek lehettek az ösemeber, kik pusztá kézzel megfojtották a tigrist és ököllet agyonverték az özönvizelőtti állatoriasokat.
 A mai elötpúrt ivadék már azt hitte, hogy az ilyen emberek régen kibáltak a földszinéről. Legfőbb valami régi földrétegen megtaláljuk az ilyeneknek kővé vált csontjait és a muzeumokban kiállítjuk.
 Ugy látszik, hogy csupán a természet játéka volt az, mely Obelcz Józsefet közzé állította. Mert az óriásnak gyermek szive volt. Gyakran meg lehetett hallani egy lépésnyi távoltságban szívének félelmes dobogását, pedig alig találtam emberre, kinek olyan könyörű-

letes, olyan szerető szive lett volna, mint neki volt.

Egyszer aranyóráját eladta, csak hogy valakinek képes legyen örömet szerezni; s mikor a könyvnyomás miatt szőlünk neki, mosolyogva ránk nézett acélszürke szemével s azt mondta: „Gyerekek, aranyórád megint veheted, de az elszálasztott örömet soha többé vissza nem hozhatom!” Mennyire igazad volt, öreg! Bölcse gondolkozással el úgy kimagaslottál a közönséges emberek közül, miként óriási alakoddal!

Es erre a retentető erejű emberre, — (kinek játkét volt elröpiteni karjainak egyetlen lákésével a belékapaszkodó négy embert), a mult hónap utolsó napján rászállott egy — légy. Egy hitvány, közönséges, kicsi bogár. Az óriás talán nem is érezte, mikor a légy egyet csipett rajta, és az a kis csipés megzavarta őt, kinek testalkatát mintha azért formálta volna a természet, hogy árcsozjon a halállal.
 És mi „a-teremtés urai”, naponkint ilyeneket látva, mégis büszkék é tudunk lenni!

Obelcz világnézeté derült volt, mint minden bölcsé. — Szerette a napsugaras természetet ép úgy, mint a penészes tudományokat. (Temesvároit újság-szerkesztő is volt.) Ha valami kellemtelen, elbizakodott emberrel hozta össze a sora, egyszerűen nem vette észre. Nem érdekes miatta mérgeledni!
 Óriás testével csak humorának erőssége állott arányban.

Mikor első esztendőben Kanizsára jött, Farkas László volt a főgmánus igazgatója. A rendkívül eszes és rendkívül szigorú Farkas László, kit folytonos betegkedése szkeptikussá és szofukarrá változtatott férfi korának delén. A sarcasmus nevű Négy Keserűguny a magyarította, és soha senkinnél sem volt ez a szó olyan találi, mint Farkas Lászlónál: keserűen gyönyöködött mindig, a fontoskodó emberek oktondisága felett ép úgy, mint önönmaga fölött.

Farkas László egykor a Szentháromság szobor előtt találkozik a polgármesterrel, és beszélgetni kezd. Szokott sarcasmusával elmondja testi bajait: „Rossz a gyomrom, nem tudok enni, inni, rosszak a lábaim, nem tudok járni. Doktorot hívatok, ki azt rendel, hogy sós vizet igyam és minél többet járjak. Én Istenem, a doktor millyen pompásan eltalálta bajomat: épen csak erre a kettőre nem vagyok képes — enni és járni!”

— De hiszen most is sétál?
 — „Csak a karok sétálnak,” válaszol a direktor, „és ez nagy különbség!”

A beszélgetésben eltelik egy egész óra, és Farkas László még mindig diskurál. Eközben minden öt perczben fel-fel-tűnik a park szélén Obelcz József hatalmas alakja, ki mintha kőszemlén volna, olyan óvatosan ismét visszaházdik. „Nem tudtam elhinni, hogy a mi direktorunk tiz szónál többet beszél

valakivel, azért járkáltam arrafelé, hogy szememelek és füleimmel meggyőződjem a csoda történetéről!” tréfálkózik Obelcz József, mikor a dolog felől megkérdeztam.

Társaságban milyen jókedvű és milyen szeretetreműdött volt Obelcz József, azt alig lehet elmondani. Nótára, szonoklatra, tréfára mindig készen állott. Egy erdei kiránduláson olyan vídám-ságban tartotta az egész sereget, hogy a komoly Napoleonból kitört nagy elődjének vére és olyan dolgot indítványozott, mely concepciójának merészsége folytán tultat a retentető Bonaparte legmeglehetőbb tervein is: „hogy a bennelakozó polgári ére-nyek jutalmául emeljük vállainkra dicső pátriárkákat!”

Ugy ám, de hiábaválónak bizonyult minden előkötés! Leikes igyekezettünk dacára oly szilárdan állott Obelcz József, mintha lábai gyökeret vertek volna a földre. Nem maradt más hátra, mint szépeu megkérni a megmozdítatlan óriást, hogy sziveskedjék leülni, akkor talán „megjutalmazhatjuk.” Obelcz le nem é, és eleneviti magát: „Legyen hát karácsonytok!” Azal rál egy fatörzshkre, honnan kilenczen felemeljük dörgő éljenzés között, miként egykor az ósmagyarok válláikra emeltek Árpád fedelmedet. (Csak hogy Árpád spánkat valamivel magasabbra emelheték.) Azt hiszem úgy k unokája kevesebbet nyomhatott a mi kedves pátriárkánknál, mert a történet nem evlira, hogy az ósma-

gyarok valamelyikének három napig fájt volna válla az emelésétől, mint az enyém fájt.

Az időre megint városunkban hagyta a mutató Obelcz Józsefet, melynek nagyon megörült, mert itt rendkívül jól érezte magát a legatosól évben. „Oly jól beszélvefogattak bennünket Farkas József (mult évi director) alatt, hogy talán sohasem leszünk ilyen jól!” mondotta néha néha. Igazán oly szerető egyetértésben éltek a kanizsai rendházban, mintha mindnyájan egy anyának lettek volna gyermekei.

De Obelcz már nem jöhetett hozzánk a tanév kezdetére. Azt tudtuk, hogy valami baja van, de ki gondolta volna a vasmember halálára? Tanártársai egymásközt felosztották a tantergyakat, mi nem csekély dolga a mostani szakoktatás mellett. Kérdéseura, hogy mit szól majd az óra beosztásához Obelcz József, azt mondták: Akárhányik tantergy tanítását bízzuk az öregre, ő sohasem tesz kifogást; tanított már öt hittantól a széprásig és rajzj mindentel tantergyat a gymnasiumokban, és mindegyiket egyforma kedvel és tehetéssel tanította! S valóban olyan univerzális zseni volt Obelcz József: semmiféle tudományos dolog el nem jöhetett, melyben nem lett volna ő tökéletesen otthonos.

„Zalavármegye és Városai”-ba Obelcz József egy cikket ígért (a nagykanizsai volt praepredia történetét.) de

Előkészítése mellett bejárja. — Gyűlés után a Bárány vendéglő díszteremben társas ebéd rendeztetett, melyen 104-en vettek részt. Felköszöntökben nem volt hiány. Az első hivatalos tisztoszt Srastics Benő főispán ur mondta a királyná, melyet állva hallgatott végig a társaság. Az éljenek után Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő mondott Wlassics Gyula kultuszminiszterre. Margitai József kép. ig. a Póispánra. Felméri Elnök dr. Ruzsicskára. Hoffmann Mór Gózonny László főjegyzőre. Balassa a vendégrekre, Dr. Ruzsicska a tanítókért. stb.

KOVÁTS MIKLÓS tanító.

Az anyakönyvvezető Zalavármegyében.

1. a nagykanizsai kerületbe: Babochay György polgármester, — h. Lengyel Lajos városi főz; 2. a településbe: Áray Lajos községi főz (Dizsel) (Dizsel); 3. a halastó-füredbe: Náray Gyula, vinészellér képezélt igazgató (Csopak-Órvényes) (Csopak); 4. a símgészebe: Fűzik Gyula szőlőgazd., h. Szabó Gyula járási írnök (Csodrének, Bács); 5. a csababrandekbe: Schreiner Dénes közs. jz (Sümege); 6. a vezseibe: Burdis Antal közs. bír. (Karmacs) (Karmacs); 7. a legrádi: Kovács Gyula közs. jz (Murakeresztur, Kollátszeg) (Murakeresztur, Kollátszeg); 8. a perlabika: Krampács József közs. jz (Murakirály, Szobotica) (Murakirály); 9. az alsódomboruba: Pukler Imre közs. jz (Kotor, Mura, Vidi), 10. a katoriba: Kele György közs. jz (Alsó-Dombor), (Alsó-Dombor), 11. a mura vidébe: Babics Gábor k. jz (Szent Mária), (Alsó-Dombor); 12. a mura-csányiba: Vizmányi Sándor közs. jz (Hodoschán), (Hodoschán); 13. a nagy-bakonkiba: Dénes Béla közs. jz; 14. a diszreibe: Schwarz Gáspár közs. jz (Monostor) (Tapolca); 15. a gúlásiba: Neuszeidler József közs. jz (Tördemics) (Tördemics); 16. a tördemicebe: Hann Lajos közs. jz (Gulács) (Gulács); 17. a nemcs-vitáiba: Páczy György közs. jz (Lesence-Tomaj), (Lesence-Tomaj); 18. a lesence-tomajba: Pap Mihály közs. jz (Nemesvita) (Nemesvita); 19. a köveskálai: Fehér Sándor közs. jz (Kövágó-Órsz. Szt. Auztafa) (Kövágó-Órs), 20. a kövágó-Órsiba: Pap Lajos közs. jz (Köves-Kála) (Köves-Kála); 21. a monostor-apátiba: Kürthy Lukács közs. jz (Talián-Dörög), (Diszrel); 22. a talián-dörögbe: Deák A. közs. jz (Monostor-Apát); 23. a felső-óriben: Kovács Endre közs. jz (Csopak); 24. a csopakiba: Kabdebó István közs. jz (Balaton-Füred, Felső-Órs), (Balaton-Füred); 25. az örkényibe: Molnár János közs. jz (Nemes-Pécsely), (Balaton-Füred); 26. a nemcs-pécselybe: Csery Mór közs. jz (Órvényes); 27. a szent antalfiba: Németh Ignác közs. jz (Köves-Kála); 28. a káptalanfiba: Horváth Gyula közs. jz (Nyirád), (Nyirád); 29. a nyirádiba: Somogyi József közs. jz (Káptalanfa), (Káptalanfa); 30. a bazsiba: Zimits Sándor közs. jz (Sümege); 31. a mihályfiba: Honóhy Elek közs. jz (Ukk), (Ukk); 32. az ukkiba: Deuter Gyula közs. jz (Galsa), (Galsa); 34. a góganfiba: Kummert Sándor közs. jz (Mihályfa), (Mihályfa); 35. a szentgrotinban: Scholtz Károly közs. jz, helyettese: Glazer József aranyósi közs. jz (Zala-Szt. László); 36. a zala-csányiba: Dombay László közs. jz (Zala-Koppán); 37. a sár-

arra már hiában számítanak a szerkesztő kollégával Hoffmann Mórccsal együtt. A halál megsemmisít minden hiú reményt.

E hónap elején Obelcz József szelíd, barátságos arcát váltam, s a helyett egy hivatalos jelentés érkezett hozzám:

Jelentem, hogy Obelcz József, 45 éves, nőtelen, fu. utca 503. sz. a házban folyó évi szeptember hól 4-én meghalt. Kelt Török-Bécsen, 1895. szeptember 5-én. Dr. Rapich halottéim.

Ez a rideg hang az utolsó hivatalos megemlékezés az olyan idealistákra, kik örvendezt örökösök helyett szomorodott ismerősöket hagynak csupán hátra.

Lelekem ott bolyong Török-Bécsen temetője körül, nem tud töled megvárni búcsu üdvözlét nélkül. Kedves bátyám! vajjon találkozik-e veled?

HALIS ISTVÁN.

mellébe: Dely Béla közs. jz (Alsó Páhook), (Alsó-Páhook); 38. a vashegy-vanar-csiba: Engyán János közs. jz (Keszthely); 39. a szepetnekbe: Dénes Ferenc közs. jz (Langviz, Sornás), (Sornás); 40. a mura keresztur-kollátszegbe: Szemző Gyula közs. jz (Légrád), (Légrád); 41. a langvizbe: Nagy Ferenc közs. jz (Szepetnek); 42. a zala-szent-balkácsiba: Szonyi László közs. jz (Gelse), (Gelse); 43. a gelseibe: Kugler Sándor közs. jz (Zala-Szt. Balázs), (Zala-Szt. Balázs); 44. a galambokiba: Starzsinszky György közs. jz (Kis-Komárom), (Kis-Komárom); 45. a kis-komáromba: Ferenczy János közs. jz (Galambok), (Galambok); 46. a sornásiba: Grünfeld József közs. jz (Szepetnek); 47. a sárszegbe: Pandur Ferenc közs. jz (Nagy-Bakonk), (Nagy-Bakonk); 48. a szabari: Gyuk István közs. jz (Dióskál, Palkonya, Zala-Apát), (Oroszton, Baksháza), (Szabar); 49. a pacsaiba: Koltay Lajos közs. jz (Nagy-Kapor-nak), (Szent-Péterur); 50. a dióskál-palkonyiba: Galadai Lajos közs. jz (Oroszton-Baksháza), (Szabar); 51. az orosztón-baksházaiba: Halász István közs. jz (Szabar), (Dióskál-Balkonya); 52. a felső-hahótiba: Koltay László közs. jz (Bucsu-Szent László), (Bucsu Szt.-László); 53. a bucsu-szent-lászlóiba: Toppler György közs. jz (Felső-Hahót), (Felső-Hahót); a nagy-kapornakiba: Szerégyes Károly közs. jz (Szent-Péterur), (Pacsa).

(Vége következik.)

CSARNOK.

N.-Kanizsa a szabadságharc alatt.

1849-ben.

Irta CSÉRY JÓZSEF.

(Folytatás.)

Rémes éj, július 16-án.

Meleg, nyári eső után vörösen alkonyodott a nap. A fölfúrt lég üdítően hatott. Az uralágialk előtt horvát tisztek élvezték a jó levegőt, s beszélgetve üzték az unalmat. A lak életlen meg az ezredes, hihetől, győztes csatákról ábrándozott. Minnyáján a legnagyobb biztonságban hitték magokat. Mindenütt csend és nyugalom uralkodott.

Hirtelen hangos kiáltás zavarja meg a csendet, s az ellenségre nagyon is kellemetlenül hatott a pár szó: „Jönnek a huszárok!” — A tisztek némelyike ijedtetlen majd megdermedt, de élve a gyanyórral, hogy a huszárkard az egyenruhával kellemlen érintkezésbe jöhet, ezért sietve bemennekéltek és a kaput bezárták. Ideje is volt már! mert tizenhat huszár villogó karddal állt az uralágialk előtt, az összecsuódt néptől körül fogva. Minden hang azt kérdezte: „Jön e a többi is?” — „Jönnek hát — felelte a kanizsai Blázensencs Ferko, huszárkáplár — de sem ma, sem holnap nem érnek ide!” Mire sokan eltávoztak. Egy vasvillás ember a kapura mutatva torkaszádatbóli kiáltozza: „Huszárokk! itt az órnagy!”

Valóban ott volt a rögtön életjelt is adott!

Egyszerre kinyílt a kapu fele, s két lövés esett és egyik Szukics kereskedő segédjét rögtön megölte. Az emberek egy pillanat alatt zót-rebbentek, mire a kapu másik szarnya is kitérült — Blázensencs huszárkáplár kivül — már senki sem volt ott. A gránicársók a 15—20 lépésnyire álló káplárra löttek, ki a sok lövés daczára is sérletlen maradt. A huszár kardját forgatta, s a vörösen lenyugvó nap utolsó sugarai, mint villám cizáltak a füge aczél fényében. A ló ágaskodott. Egy golyó a nyeregkópába furódott; a másik a ló hátulsó lábait surolta, mire félig lerogyott, de a sarkantyú vágásra ágaskodva kezdett menni, s a lövések megszűnével vágatva tova iramodott. A határőrök csak most mertek kihirogni és utána menni, de mivel a házakból rájuk löttek, azért visszafordultak. Ez idő alatt az ezredes lóra kapott, s a horvátok rendetlen tömegben kísérték vezérüket és folytonos „Zsurrite!” — siess — szóval nogat-

ták egymást, s minduntalan hátra tekintve kísítették a táborba.

A huszárok Noszlopy Gáspár, somogymezei kormánybiztosnak, óriárra küldött emberei voltak. Amint beszélték, csupa huszáros tréfból — egy akó borban fogadva — jöttek Kanizsára. Hogy a Sáncz felé kiállított őrmester daczára is, mint a tisztá égből váratlanul lecsapó villám, megtudták jelenni, ugy volt lehető, hogy azokat megtámadták és szétverték. Blázensencs a gránicárs őrmestert levágtá, a befelét futókat pedig a nép agyonverte.

Néhány megmenekült, de az is ki erre, ki arra futott. Ezek egyike löttemeg az öreg Deövcics szűcsöt, ki a főtűczát kerültre mellék utcán balagott haza. A futó horvát rálott, a golyó a szegény őregnek egyik oldalán be a másikon kiment. Másnap nagy kinok közt meghalt.

A huszárok visszalovagoltak, de már fegyveres nemzetőrök is jöttek velök és a város dobosával indultol verettek, s ugy mentek a Király-utca végére, honnan az ellenségre lövöldöztek. A horvátok viszont egész sortűzket boesztottak rájuk. Megdördültek az ágyúk is. Löttek a város golyóval, gránáttal. A golyók néhány házat megsértettek; a belölt gránátok a házak fölött szétpattanva a cserépszindelyeket tördeiték. Csak egy tetű utagból kárt. Német-utczán — király-utczán — öz. Matkovicsné deszkatélos házát fölggyújtotta. A nemzetőrök közül is némelyek megsebeültek. Pávics kőműves balkarjába furódott golyót, a városnál Terzsánczy József orvos vágtá ki, hol egész éjjel ápolták.

A huszárok jó későn eltakarodtak, de akkor már az egész város fenekestül fölfordult. A lövöldözés zaja, a folytonos lármá, kiabálás; a bizonytalan jövő, az ellenséggel való félel; rettegésben tartották a lakókat. — Valóban rémes éj volt! Akik átélték, nem hiszem, hogy egy könnyen elfeledték volna!

(Folytatás következik.)

Hírek.

A magyar nemzet gyászja.

László kir. főherczeg meghalt. E rémhír nyílamlott át a magyar nemzet szívére, mikor a legmagyarabb József főherczeg nagreményű ki elhunytáról értesült, középületeinkre azonnal kitűzték a gyászlobogók, hirdete külsőleg is a mély fájdalom, mely hazánkat, nemzetünket érte. Nincs vigasztaló szavunk e rettenetes csapáshoz, mint a hitbeni csendes megnyugvás szelíd érte. — Nagy-Kanizsa város nem észlelt tánczárás részvétart inézet József főherczeghez és magas családhoz; csütörtök délelőtt 9 órakor gyász isteni tisztelt tartatot a Szent-Ferenczki plébánia templomában, melyen a városi tanács, kir. törvényeszk, s egyéb kir. hivatalok a főgmán. ifjúság, polgári, 3 elemi iskolák tanulói tanárai s tanítóikkal együtt, nem különben nagyszámú intelligens közönség volt jelen.

— Dr. Wlassics — diszpolgr. Zala Egerszeg város küldöttése mult csütörtökön délelött nyújtotta át Wlassics kultuszminiszternek, a város szállótjának, a diszpolgári oklevelet. A küldöttés a következő tagokból állott: Kovács Károly polgármester, Mangin Károly dr. kir. tanácsos, megyei főorvos, Aray Lajos, megyei főjegyz. Boty Lajos, megyei t. főjegyz. Haary István dr. tiszti főorvos, Cándor István dr. ügyvéd, Hajik István ügyvéd, Krocsech Gyula, Obersohn Mór dr. ügyvéd, Fischer László kereskedő, Tangler Mihály kereskedő, Graner Géza é. Büchler Jakab kereskedő, mindannyian városi képviselőtestületi tagok. A miniszter a küldöttés élén Srastics Benő főispán üdvözlöte, mire a miniszter kijelentette, hogy érdeklődését és szeretetét Zalaegerszeg iránt mindig megtartotta és azt a jövőben is meg fogja tenni.

— Dr. Wlassics Gyula kultuszminiszternek ma, szept. 15-én Pápin van az új ev. ref. főgymnasium épületének felavatási ünnepsége.

— Iskolák beiratások. A helybeli felső kereskedelmi iskola az idén örvendezt gyarapodást a tanúik számában. Az első osztályba főtvetétt 46, a másodikba 40, a harmadikba 28, összesen 114 tanuló. A tanterem ennyi növendék fölvételére kicsinyeknek bizonyított. A felső kereskedelmi iskolában is csak ugy mint a többi városi tanintézetben tulzofulás van. A túlterhelés mellett új kérdés kerül napfényre: a túlföltöttség az over-frequeutation kérdése.

— Beiratások eredménye. A helybeli áll. segélyezett községi polgári finisk. I. osztályba beiratott 66, a II-ba 50, a III-ba 36, a IV-be 29, az V-be 14, a VI-ba 9 összesen 204 reudes tanuló. Ezek közül helybeli 140, vidéki 64. A polgári léányiskola I. osztályba beiratott 37 reudes, a II-ba 37 reudas, a III-ba 36 reudes, 2 magán-, a IV-be 37 reudes, 2 magán-tanuló. Összesen 197 reudes és 4 magán-tanuló. Ezek közül helybeli 171, vidéki 30, köztük 4 magán tanuló.

— Beküldetett. Megható kegyelett adott kifejezést elismerésének N.-Kanizsa városa, elhunyt lakosai Kemény József és neje tárnói Milez Mária kisednevelői síremlékének augusztus hól 10-én történt ünnepelési letétele alkalmával, a rom. kath. temetőben. Mindazonnak, kik a kégyeletes ünnepelet közreműködésük által old megható széppé tették, főeg pedig a „Zalai Közlöny” szerkesztőjének Bátor Lajos urnak burzó és fardáhatlan működéséért ez uton fejezi ki örök háláját az elhunyt anyja: Kemény Komjáténné szül. Seitenreich Amália.

— A néphozna javára egy ismeretlen 25 forint adományozott, hálás köszönettel nyugtázta az előnökes.

— Stern Ignác bécsi lakos az izr. jótékony nöegyletnek 50 forint alapító tagja lett.

— Jubileum. A pécsi kir. közjegyző kamara szept 8-án ünnepelet fenállásának 20-ik évfordulóját. Pihál Ferencz üdvözlöte az előnöket és alkalomból. Elnökök üjből Bánffy Simon, alelnöki Pihál Ferencz választatot meg. Az országos gyász miatt a díszebéd elmaradt.

— Hymen. Kohn Adolf a nagykanizsai Kohn és Lichtschein czég egyik beltagja szept. 15-én tarja esküvőjét Pozsonyban Deutch Paula kisasszonnyal, D.utsch Sámuel kedves leányával. Boldogság a szép frigyre!

— Gyászír. Papp Károly cz. kano-nok, kiskómáromi esperse-plebános életének 76-ik, papi pályájának 53-ik évében végleglyen elmeghalt. A boldog kitűnő szónok, lelkes hazafi és meglehető emberbarát volt. Temetése szept. 2-án nagy részvétellel történt! — Béke hamvaira!

— Pálini Inkel József, iháros-be-rényi nagy birtokos, kinek humánitása s jószívűsége vidékünkön köztudomású. Ujabbán ismét szer jólet adta emberúrái szeretetének. A sertésvész folytán cselédjei óriási károkat szenvedtek. A szegény cselédység, kinek egyedüli vagyona a néhány drb. sertés képezte, a ragályos betegség folytán csaknem minden vesztette el, hogy egy pár díznőja elhunolt. A nemesszűri főbirtokos, — a mint halljuk — cselédjeinek agasztó helyzetén segitendő, a birtokán alkalmazásban levő cselédység részére 1000 forint adományt osztott szét azoz cselédből, hogy a nyomorban levő cseléd-ek a vesz elmúltaival serteséket szerez-hessenek. Valán a sertépele, más főurainkál követésre talál. Így lehet írja a „Csurgó és Vidék” a socializmusnak elejét venni, nem szóval, hanem tettel.

— Pályázat izr. kézművesek számára. A budapesti magyar kézmű-és földmívelési egyesület kezelése alatt álló Pálkai Márk és Babetta alapítványból budapesti és nagykanizsai illetőségű izr. kézművesmesterek és földművesgazdák részére, műhelyök, illetőleg gazdaságuk első berendezésére a f. évben több rendezés, 500 forint terjedelmű ösztöndíj fog adományoztatni. Ez iránti bővebb fölvilágosítás a nagykanizsai izr. hitközség titkárí hivatalában nyerhető.

— Városunk szép reményű énekesnője Huchstedt Irén kisasszony f. szept. hól 4-én tartott sikerült hangversenyre Matka Károly jeles fiatal fényképe szűket old lelkisült hangulatba hozta, hogy elragadtatásában az ünnepelet művésznő magához kérte, s őt egy sikerkert életnagyságra mellképven minden díj nélkül fönyképezte. A sikerült kép a Basár épület alatti fényképezeti kárikatban van közsmelésre kitéve.

— Helyreigazítás. Lapunk előző számában az volt közölve, hogy Farkas Károly tesskáni okl. népsz. tanító Hot-tóra választatot meg, nem oda, hanem Mikefa és Karácsonfára.

— Halálós esés. Szomorú vért ért Policzter Mih. n.-atádi lakós Samu nevű

2. gymnasium osztályu fia. Policzter szept. 1-én Samu nevű fiát N.-Kanizsára hozta, hogy a gymnasiumba beírassa. A mi meg is történt, s mivel az iskolák csak 6-án kezdődtek, addig a fiút Súrda, testvér-jéhez vitte. Az őpa nyugodtan utazott haza, midőn másnap távirati értesítet kap, hogy fia meghalt. A kis Samu szept. 2-án az erőfere ment, s a gubacszedőnek segédkezett. Egy tölfőgnak sok gubacsot látott, s a fára felmászott. Azonban az ág, melyre kiálltolt, letört, s a fiú a földre zuhant; s őra erős ütődés kapott, hogy néhány óra alatt meghalt. A szerencsétlen apa old szegény aorsu, hogy fia temetésére sem volt képes pénzhiány miatt elutazni. Policzter Samu 12 éves volt, szept. 3-án boncoltatott fel holttetését és Súrdon el is temették.

— Birtokvétel. Pálini báró Inkey Imre főrendiházi tag, cs. és kir. kamarás, követéségi atyácz Szt.-Pétervárt, a kinek Horvátorászának nagy kiterjedésű birtokai vannak, Magyarországon is birtokot szerzett Megvette ugyanis dr. Gyurkovich Gyula budapesti ügyvédolt, mint a külföldön élő gróf Gyulay-család tejtulajom megvételzőtjéről, ennek Teracs-nagyembereben fekvő alsó-lierszőki uradalmát, és a szomszédos Marsorvsky-féle birtokot Mintegy e két birtok együtt körülbelül 5000 hold kiterjedésű ug a verő ezen vétel által Magyarországon is nagybirtokos, virilista lett.

— Influenza. Daczára a szeptember hóban hallatlan, tropikus hőségnek és szárazságnak, reaktivált sok ember szenved hűlésben, melynek következménye a nátha, torokgyulladás és influenza. A báha ellen védekezni alig lehet, mert a hőségés nappalt hűvös este követi, mely enyhít és csábít a kinttarózkodásra. Az ilyenre szerzett influenza, nátha és hurton kívül, láz, főtájást, szédülést, étvágytalanságot és lehangoltságot okoz. Orvossága: egyes egyedül a békétérés.

— Uj czég Hoffmann Gyula és Lacqnczbach József urak gabona és termény kereskedést nyitottak Nagy-Kanizsán, melyre a közönségnek körleílléleg tudatnak.

— Dettó. Egy fiatal házaspár egyik helybeli kereskedőtől kinyerve borsdát a házhoz szűcsökés fűszert. Persze hártartá-nál legtöbbszór kávéra van szükség, s a bevásárlási könyvben nagyon sok tételt képezett a kávé. A kereskedő pedig nagyon sokszor előfordult tételt végre időkiméles szemponitjából csak dettozza. Gyamon feltűnt ez az asszonyk, a kis faluról idekerült asszonykának: Hallo-e te édes, mi is voltaképpen az a dettó — kérdezte férjét. De bizony, a férj nem tudott az asszonyk felvilágosítást adni a dolgról. — Pedig mi sohasem hoztatunk dettót s mégis annyi pénz kell kiadni érte, — tusakodtak magokban a fiatalok. Végre is a férj büszkén verte a mellét az asszony előtt, hangzatra hogy majd megmutatja de a kereskedőnek hogy öket nem lehet megkárosítani, el-megy és kérdőre vonja. A mint monda, ugy lón. A kereskedő persze mosolyogva magyarázta meg az újdonsült férjnek, hogy a „dettó” azt teszi, hogy „ugyanaz.” A férj megnyitott orral ment vissza kis fűszékbe, hol már az asszonyka türelmetlenül várta. A férj egy ideig nem szolt egy szót sem, bármint faggtate is az asszony. Az asszony pedig nem hagyott neki békét. — Mond meg már édes, mit jelent az a dettó? A férj dühös lett: — Hát ha olyan kíváncsi vagy rá, megmondom, azt jelenti, hogy te picizkél csacsni vagy, én pedig dettó.

— Milleniumi Salon Album 1896. A modern salon zene gyönyérei zongorára 2 kézre” czimen egy 101 oldalos díszes zsebmű Budapest meg Klöckner Ede zsenemű-kiadójánál Budapest. Csengery utca 62/a., a mely 27 önálló, egyötöl egyic a leghírnevesebb modern zeneeszerzők legkedveltebb szerzeményeit tartalmazza. Nem nálunk, de a külföldön, hol a zseneműgyarásztás ötveneszt akkor, nem jelent meg eddig ilyen bámulatos ol-csó árban — Bolti ára a vakos kötet-nél 2 frt. — ennyi értéket és valódi mesterműveket tartalmazó kottakönyv. Van ebben könyvbe, nehezebb, népszerű klasszikus értékek, minden izlésnek s képeségnek megfelelő salon darab. Hogy csak a legelőkelte emlités: képviselve vannak itt: Brahms, Godardi, Grieg, Hiller, Jensen, Lányi Ernő, Meyer Hel-mund, Moszkowsky, Nessler, Raff, Rubinstein, Scharwenka, Schütt, Tschay, Kowatzky, Wagner Ribárd stb. hírneves szerzők legjobb zongoradarabjaitkál, melyeket egy oldgald antológiai, kilyent még a világhírű Peters sem produkált. E kötet fűyesese bizonyítja a millenium alkalmából a magyar zene-piacz elterjedtségét s a kiadó czég vállalkozás szellemét. Minden zenebarát melegen ajánljuk megvételre a Klöckner-féle milleniumi Salon-Albumot, a zenei élvezetek és gazdag kincsésztárát, a „Küry Klárs Dalos Könyvé”-nek méltó pendent-ját.